

Практична обука за ученици од средно стручно образование – поголеми придобивки отколку трошоци (наоди од истражување на компании)

ТРОШОЦИТЕ И ПРИДОБИВКИТЕ ИДЕНТИФИКУВАНИ ОД СТРАНА НА КОМПАНИИТЕ ВКЛУЧУВААТ

- ✗ Ментори во компании (работни часови)
- ✗ Професионален развој на менторите
- ✗ Опрема за обука, алати, материјали за учење
- ✗ „Плата“ за учениците
- ✗ Осигурување за учениците
- ✗ Транспорт за учениците

- ✓ Продуктивна работа на ученикот (пр: ученикот делумно заменува необучен или делумно обучен вработен)
- ✓ Заштеди при барање на работници
- ✓ Помал ризик од погрешно вработување
- ✓ Работно место и работодавач-специфични вештини на ученикот
- ✓ Промоција на работодавачот и признание за општествена одговорност
- ✓ Позитивно влијание во работната атмосфера
- ✓ Посилни врски со јавниот сектор

КЛУЧНИ НАОДИ

- 🔑 Придобивките од обука на учениците во компаниите се поголеми или еднакви на трошоците.
- 🔑 Трошоците на компаниите по воведување на практичната обука се идентични или постои незначително зголемување споредено со претходно, пред вклучувањето во обука на ученици.
- 🔑 Учениците придонесуваат во продуктивната работа на компанијата; ризикот од грешки е на прифатливо ниво.
- 🔑 Најголем дел од работодавачите имаат солидна соработка со средните стручни училишта, наставниците и учениците.

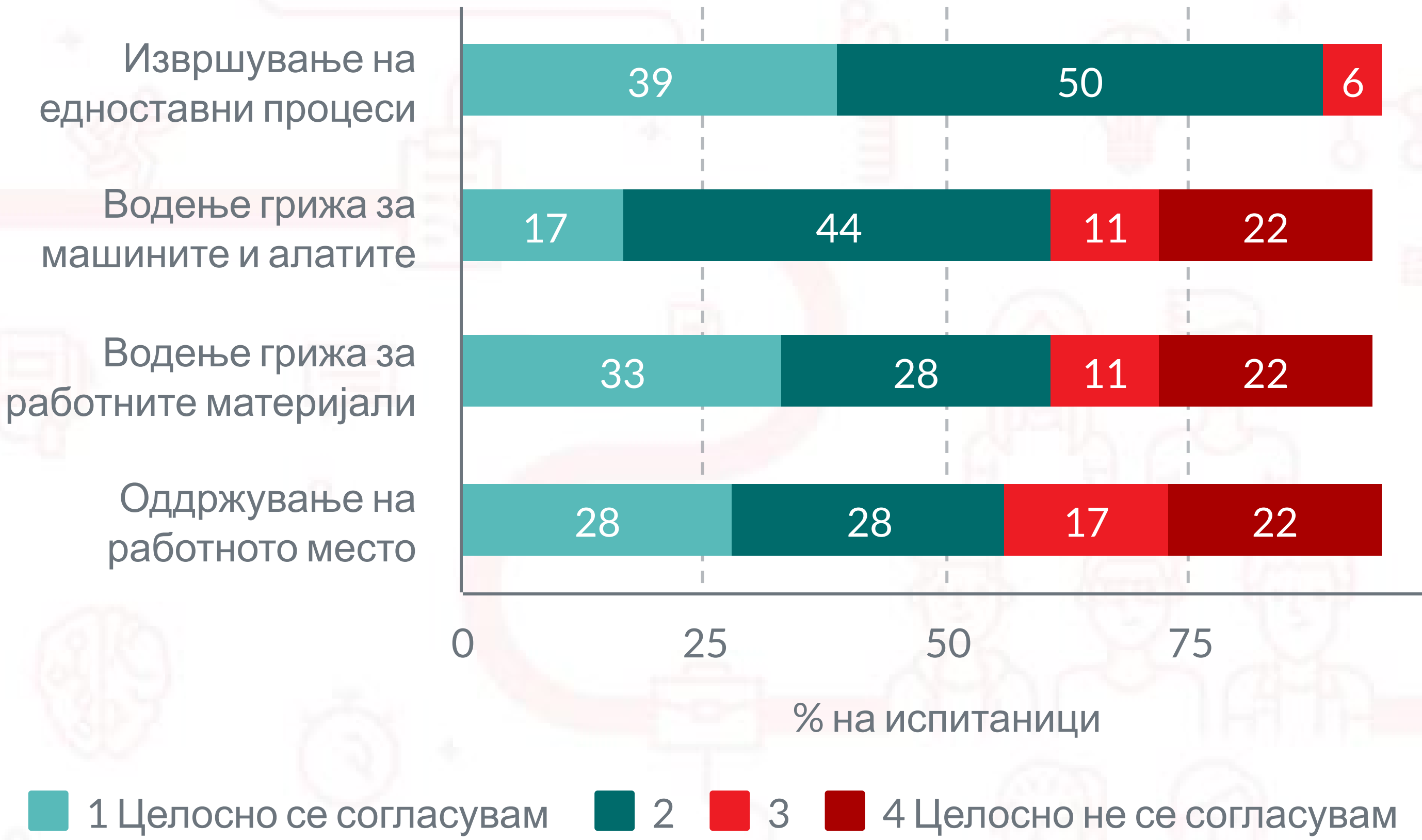
РАМКА ЗА ДЕЈСТВУВАЊЕ

- ➡ Јасна стратегија за вклучување на учениците во компаниите и поголема соработка меѓу училиштата и работодавачите.
- ➡ Континуирано приспособување и подобрување на наставната програма и содржините за обука.
- ➡ Подобрено управување и подобрен образовен процес во училиштата.
- ➡ Порано започнување и континуитет во практичната обука во компаниите.
- ➡ Зголемување на свеста меѓу различните засегнати страни во однос на практичните придобивки од обуката.
- ➡ Финансиски стимулации за компаниите, првично за материјали и одреден надомест за учениците.
- ➡ Заедничко одлучување и одговорност за спроведување практична обука за време на кризи (како што е ковид-19).

Во Република Северна Македонија постојат 75 средни училишта кои моментално им овозможуваат стручно образование и обука на околу 42,000 ученици. Во училишната 2021/22 година, повеќе од 25,000 ученици треба да посетуваат компании за да се стекнат со практична обука.

МНОГУ ПРИДОБИВКИ ЗА КОМПАНИИТЕ

Изјави на компаниите за учеството и придонесот на учениците

„Оставаме позитивна слика кај клиентите и тие се повеќе задоволни“.

„Ефикасноста во работата ни се зголемува при работата со учениците“.

Утврдени се следните долгорочни придобивки: олеснување на постапките и намалување на трошоците за нови вработувања, станува полесно да се ангажираат лица со соодветни вештини, учениците позитивно влијаат врз климата во компанијата и придонесуваат за подобрување на лојалноста на вработените.

61% од испитаниците наведуваат дека **учениците позитивно влијаат на зголемување** на посветеноста на вработените; **58%** наведуваат дека **учениците придонесуваат за продуктивноста на компанијата** (не и полу-квалификувани); **42%** наведуваат дека **учениците влијаат врз подобрување на вештините** на поголем дел од вработените.

Трошоци наспроти придобивки од практичната обука

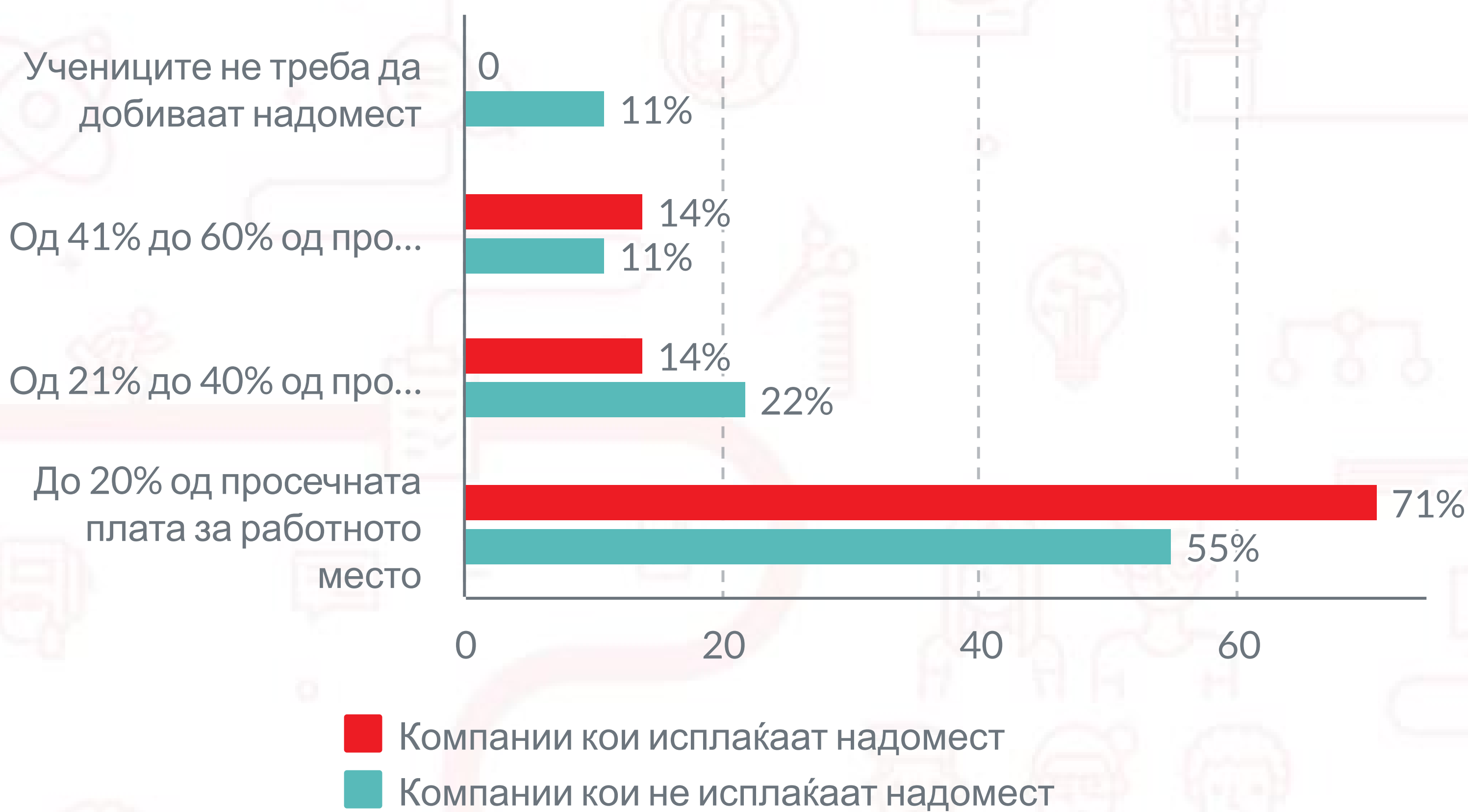

Околу **2/3 од компаниите** нагласуваат дека **придобивките на компаниите од обука на учениците се поголеми или еднакви на трошоците.**

„Ако функционира процесот како што треба, придобивките ќе бидат многу поголеми“.
(изјава од значителен дел од испитаниците)

ПОСТОЈАТ И ТРОШОЦИ ЗА КОМПАНИИТЕ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ ВО ПРАКТИЧНАТА ОБУКА

Износ на надомест/плата за работата на учениците

Над две третини од работодавачите им плаќаат **надомест на учениците што не е повисок од 20%** од просечната плата за соодветното работно место. Тие не сметаат дека одвојувањето средства за оваа цел е финансиски товар.

Трошоците за воведување на практичната обука **се идентични или не постои значително зголемување** во однос на претходниот период пред вклучување во овие процеси.

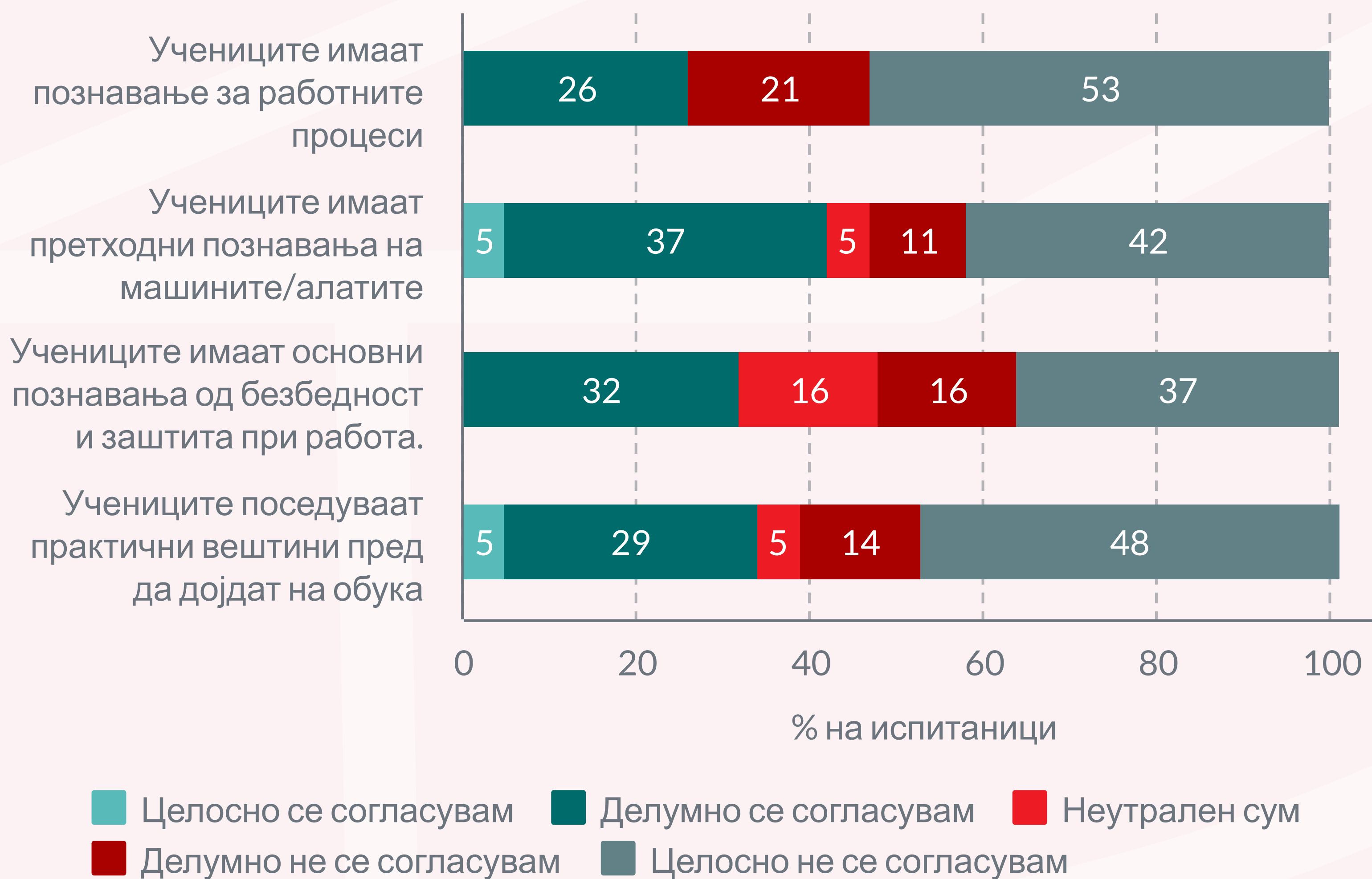
"Можеме да ги обезбедиме средства, веќе ги имаме во буџетот, и мислиме дека секое претпријатие треба да обезбеди надомест барем за храна, превоз и други трошоци"

"За да ги привлечеме децата, мораме да ги платиме, затоа што најголем дел од нив се во тешка финансиска состојба"

"Понекогаш е тешко да обезбедиме надомест. Барем во почетните години од школкувањето добро е државата или училиштето да ни помогнат за да можеме да го направиме тоа".

КОМПАНИИТЕ УЧЕСТВУВААТ ВО ОРГАНИЗАЦИЈАТА НА ПРОЦЕСОТ НА ПРАКТИЧНА ОБУКА

Конкретни вештини и знаења стекнати од учениците во стручните училишта пред започнување со практичната обука во компанија

"Знаеме дека во школо учениците не ги добиваат сите потребни знаења и со задоволство ги вклучуваме во практични активности кај нас" (микропретпријатие сектор - лични услуги).

Најголем дел од испитаниците/компаниите имаат солидна соработка со училиштата, наставниците и учениците. **Половина од компаниите** сметаат дека **практичната обука е важна** и треба континуирано да се организира цела година. **Околу три четвртини од компаниите** имаат одредено **влијание врз наставната програма** што се реализира во компанијата. Во скоро **две третини од компаниите**, изборот на активностите и работните задачи на учениците за време на практичната обука го спроведуваат **менторот, или менторот заедно со наставникот од училиштето**.